

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 8. februara 2024. godine
Br. ref.:RK 2326/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI130/23

Podnosilac

Rexhep Ismaili

**Ocena ustavnosti rešenja [Rev. br. 575/2021]
Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Rexhep Ismaili iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Jeton Osmani, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: zastupnik podnosioca zahteva).

Osporena odluka

2. U zahtevu KI130/23, podnosilac traži od Suda da ispravi svoje rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI87/22 od 22. maja 2023. godine i oceni ustavnost presude [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 10. januara 2022. godine u vezi sa presudom [Ac. br. 4379/2020] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 22. februara 2021. godine i presudom [C. br. 1136/19] Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 10. jula 2019. godine.
3. Osporeno rešenje Vrhovnog suda je uručeno zastupniku podnosioca zahteva 16. februara 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je:

i) Da se utvrdi da li su osnovani navodi u zahtevu podnosioca, da je došlo do tehničkog propusta prilikom računanja rokova u vezi sa njegovim prethodnim zahtev u slučaju KI87/220 kojem je Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odlučio 22. maja 2023. godine.

ii) Ocena ustavnosti rešenja [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda, kojim se navodi da su povređena prava podnosioca zahteva zagwarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članovima 6. (Pravo na pravično suđenje) i 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 (Računanje vremenskih rokova), stav (1) (g), pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) i pravilu 48 (Odluke Suda) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023 je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika o radu. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno će pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018 nastaviti da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za strane.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 6. juna 2023. godine, zastupnik podnosioca zahteva je preko pošte podneo zahtev Sudu.
8. Dana 9. juna 2023. godine, Sud je primio zahtev podnosioca i registrovao ga u relevantnom registru pod brojem KI 130/23.

9. Dana 15. juna 2023. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR. KI130/23], imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci, članovi.
10. Dana 22. juna 2023. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva.
11. Dana 18. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz predmetne stvari ovog zahteva, Sud primećuje da se zahtev podnosioca odnosi na tvrdnju da je došlo do tehničkog propusta prilikom računanja rokova u vezi sa njegovim prethodnim zahtev u slučaju KI87/22, pa će se Sud dalje pozvati na pregled činjenica iz slučaja KI87/22.
13. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je podnosilac zahteva bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova (u daljem tekstu: EKK) od 1982. godine do navršavanja godina za odlazak u penziju.
14. Dana 19. marta 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev EKK-u, kojim je tražio priznavanje prava na 3 (tri) jubilarne plate, pozivajući se na član 52, stava 1, tačke (3) Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, koji je bio na snazi od 1. januara 2015. godine do 1. januara 2018. godine.
15. Dana 26. marta 2019. godine, EKK je dopisom br. 1782 odbio zahtev podnosioca za naknadu 3 (tri) jubilarne plate, uz obrazloženje „*da je takav zahtev zastareo*”.
16. Dana 15. aprila 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu, tražeći da se obaveže EKK da podnosiocu zahteva isplati ukupan iznos od 2972.73 € na ime tri jubilarne plate, uvek na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova.
17. Neutvrđenog datuma, EKK je podneo odgovor na tužbeni zahtev Osnovnom sudu, osporavajući u potpunosti traženu stvar u tužbenom zahtevu, navodeći da je ista zastarela. Isti je istakao: „*(...) radi se o zastarelom zahtevu, jer je tužilac ispunio uslov od 30 godina radnog staža za naknadu jubilarnih plata 10.11.2011. godine, što znači da te godine nije postojalo to pravo. Čak i da je ovo pravo postojalo u to vreme, uzimajući u obzir vreme podnošenja tužbe 15.04.2019. godine, proizilazi da je prošlo više od 8 godina, što znači da je tužba tužioca podneta nakon svakog zakonskog roka propisanog odredbama člana 87. Zakona o radu br. 03/L-212 i odredbama ZOO-a (...). Čak i ako se za početak roka zastarevanja uzme vreme stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma, i dalje se radi o zastarelom zahtevu na osnovu činjenice da je Opšti kolektivni sporazum stupio na snagu 01.01.2015. godine, dok je tužba podneta 15.04.2019. godine nakon 4 godine 4 meseca i 15 dana*”.
18. Dana 10. jula 2019. godine, Osnovni sud je, presudom [C. br. 1136/19]: **(i)** odbio u celosti tužbeni zahtev podnosioca, kojim je tražio da se obaveže tuženi EKK da nadoknadi podnosiocu zahteva na ime 3 (tri) plate za jubilarnu nagradu iznos od 2,972.73 €, sa zakonskom kamatom od 8% od datuma podnošenja tužbe sudu do konačne isplate, kao i **(ii)** da svaka strana snosi svoje troškove postupka.

19. U obrazloženju presude [C. br. 1136/19], Osnovni sud je, između ostalog, istakao:

„Iz izvedenih dokaza, sud ocenjuje da tužbeni zahtev tužioca nema pravnu osnov i kao takav je odbijen.

(...) sud ocenjuje da je tužilac tužbu za jubilarnu nagradu podneo nakon isteka sprovođenja Opšteg kolektivnog sporazuma, koji je stupio na snagu 01.01.2015. godine, dok se sprovodio do 31.12.2017. godine, stoga, isti nije više na snazi i ne proizvodi pravno dejstvo“.

20. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv presude [C. br. 1136/19] Osnovnog suda zbog: **(i)** povrede odredaba parničnog postupka, **(ii)** pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, i **(iii)** pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se njegova žalba usvoji, a osporena presuda Osnovnog suda preinači, tako da se njegov tužbeni zahtev usvoji u celosti.
21. Dana 22. februara 2021. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 5071/2019], odbio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i obrazložio:

„Iz zahteva tužioca koji je podneo tuženom gde traži isplatu jubilarnih plata sa br. prot. 1362 od 19.03.2019. godine i na osnovu tužbe koju je podneo prvostepenom sudu 15.04.2019. godine, proizilazi da se radi o zastarelosti tužbenog zahteva, pošto je na osnovu člana 87. Zakona o radu predviđeno da „svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva“ i na osnovu činjeničnog stanja tužilac je navršio 30 godina radnog staža 2011. godine, međutim, tada nije bio na snazi Opšti kolektivni sporazum Kosova, i shodno tome, pravo na zahtev u materijalnom smislu na naknadu tih plata je nastalo u trenutku kada je tužilac navršio 30 godina radnog staža, ali je dan podnošenja zahteva vreme kada je Opšti kolektivni sporazum Kosova stupio na snagu, odnosno od 01.01.2015. godine, tako da bi rok za podnošenje zahteva bio u roku od tri godine, što znači do 31.12.2017. godine“.

22. Štaviše, Apelacioni sud je smatrao: *„Takođe na osnovu člana 357. stav 1 ZOO-a, koji propisuje da „potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri (3) godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo“, proizilazi da je ovde tužiocu, stupanjem na snagu OKSK-a 01.01.2015. godine priznato pravo da podnese svoj zahtev, stoga, kao poslednji datum bi bio 31.12.2017. godine, što znači da je tužilac tužbu podneo sudu 15.04.2019. godine, i shodno tome, rezultira da je istekao zakonski propisani rok i tužbeni zahtev tužioca je zastareo“.*

23. Protiv presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji reviziju i ukine osporene presude Apelacionog suda i Osnovnog suda, tako da usvoji tužbeni zahtev tužioca ili stvar vrati na presuđivanje prvostepenom sudu.

24. Dana 10. januara 2022. godine, Vrhovni sud je, rešenjem [Rev. br. 575/2021], odbio, kao nedozvoljen, zahtev podnosioca za reviziju i obrazložio:

„Članom 211.2 ZPP-a je predviđeno da se revizija ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 € (tri hiljade evra). U konkretnom slučaju, vrednost spora se odnosi na naknadu jubilarnih plata, u ukupnom iznosu od 2.972,73 €, pa je jasno da nije ispunjen uslov iz člana 211.2 ZPP-a (...)“.

25. Dana 16.juna 2022.godine, podnosilac zahteva je putem pošte poslao zahtev Sudu, koji je Sud primio i registrovao 21.juna 2022.godine. U zahtevu je podnosilac tražio ocenu ustavnosti presude [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda Kosova od 10. januara 2022. godine.
26. Dana 22. maja 2023. godine, Sud je nakon razmatranja zahteva podnosioca doneo Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI87/22, *“konstatujući da zahtev nije predat u zakonskom roku od 4 meseca propisanim članom 49. Zakona i pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu.”*

Navodi podnosioca

27. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu KI130/23 iznosi navode u kojima ističe da je *od Ustavnog Suda primio obaveštenje-rešenje o neprihvatljivosti KI87/22 od 22.05.2023. godine kojim je odlučeno da se zahtev proglasi neprihvatljivim, jer je zahtev podnet nakon roka koji je propisan članom 49. Zakona o Ustavnom sudu. Ustavni sud je utvrdio da je podnosilac zahteva primio presudu Rev. br. 580/2022 od 10.01.2021. godine Vrhovnog suda 16. februara 2022. godine, dok je zahtev podneo 21. juna 2022. godine, dakle, 5 dana nakon isteka roka od 4 meseca“.*
28. Međutim podnosilac zahteva navodi da je njegov zahtev podnet u zakonskom roku i da je Ustavni sud pogrešno primenio materijalno pravo, odnosno pogrešno izračunao zakonske rokove u smislu pravila 39, stav (1) (c) Poslovnika o radu Ustavnog suda br. 01/2018.
29. Na osnovu gore navedenog, podnosilac zahteva dodaje: *„Tužilac je podneo zahtev preko pošte 16. juna 2022. godine, znači u roku od 4 meseca, pošto smo presudu Rev. br. 580/2022 od 10.01.2023. godine Vrhovnog suda primili 16. februara 2022. godine i od ovog datuma do 16. juna je tačno 4 meseca“.*
30. Na kraju, podnosilac zahteva navodi: *„Budući da nije sporno da je podnosilac podneo zahtev 16. juna 2022. godine, a ne 21. juna, kako tvrdi Sud, što može biti datum registracije zahteva u protokol Suda, to se nikako ne može smatrati kao datum podnošenja, jer smo zahtev podneli preporučenom poštom sa brojem 2377744 dana 16.06.2022. godine, a u smislu gore navedenog stanja, smatra se da podnošenjem zahteva preporučenom poštom od tog trenutka teku i zakonski rokovi (...), stoga predlažemo Ustavnom sudu da u smislu napred navedenog i u smislu člana 50. Zakona o Ustavnom sudu usvoji zahtev za vraćanje u pređašnje stanje podnosioca zahteva, jer je njegov zahtev podnet u zakonskim rokovima“.*
31. S tim u vezi, Sud podseća na navode podnosioca u zahtevu KI 87/22.
32. Podnosilac je u zahtevu KI 87/22 osporio presudu [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine, navodeći da je ista doneta kršeći njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i članovima 6. (Pravo na pravično suđenje) i 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a.

Navod o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

33. Podnosilac zahteva navodi da zaključak Vrhovnog suda, da zahtev za reviziju nije dozvoljen, nije održiv i nije prihvatljiv, stoga i shodno tome je u suprotnosti sa obrazloženjem da je neodlučivanje u meritumu slučaja za reviziju u suprotnosti sa članom 211. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), dovelo dotle da odlučivanje ovog suda rezultira povredom njegovog prava na pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
34. Upravo iz tog razloga, podnosilac zahteva ističe: „*Vrhovni sud je pogrešno ocenio da se ne bavimo sporom preko vrednosti od 3000 evra i da u ovom sporu nije dozvoljena revizija, a to zato što odluka Ustavnog suda KI 143/21, slučaj Avdyla Bajgore protiv EKK-a, u članovima 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 i 77 pojašnjava, da se pozivajući se na reviziju, vrednost spora utvrđuje u zavisnosti od podnete revizije, gde vrednost spora ne uključuje samo traženu vrednost, već vrednost predmeta spora mora uzeti u obzir ukupnu štetu koja se podnosiocu može naneti u sudskom postupku, a ne samo vrednost tužbenog zahteva, i vrednost traženih troškova, koji u ovom slučaju premašuju iznos od 3000 evra, a to zato što je tužilac, pored vrednosti od 2972,73 evra, tražio i iznos od 735,00 evra na ime troškova, što ukupno prelazi iznos od 3000 evra koji je propisan odredbom člana 211.2 ZPP-a*“.
35. Podnosilac zahteva takođe navodi da su u njegovom slučaju, Osnovni sud i Apelacioni sud pogrešno smatrali da je njegov tužbeni zahtev neosnovan, jer Opšti kolektivni sporazum Kosova nije bio na snazi kada je podnet tužbeni zahtev, i isti ocenjuje: „*(...) ne uzimajući uopšte za osnov činjenicu da je tužilac pravo na ostvarivanje prava stekao navršenim radnim stažom u vreme kada je bio na snazi Opšti kolektivni sporazum i pošto tuženi to pravo nije priznavao, isti je podneo tužbu sudu za priznavanje tog prava, pošto se na ovo pravo primenjuje zakon ili OKSK kada je tužilac stekao pravo, a ne vreme kada je tužilac tražio to pravo od suda. (...) Štaviše, članom 81, stav 3 OKSK-a je propisano da se „nakon isteka roka važenja OKSK-a (31.12.2017. godine) zaključuje Novi sporazum, ... na početku roka od 6 (šest) meseci se primenjuju pravila i odredbe starog OKSK-a“ iz čega se vidi da je tužilac bio u zakonskim rokovima*“.
36. Podnosilac zahteva smatra da su redovni sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno primenili materijalno pravo kada nisu uzeli u obzir interni akt tuženog, kojim je predviđena mogućnost priznavanja jubilarne nagrade u trenutku kada postoje odgovarajući finansijski i poslovni uslovi. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe: „*Sud je trebalo da uzme u obzir da je dobro poznata činjenica da je EKK a.d. kao poslodavac, jedna od najmoćnijih korporacija u zemlji kako po poslovnoj moći tako i po finansijskom stanju, ali i činjenicu da je tuženi, kao poslodavac, trebalo da prizna pravo tužiocu na jubilarne plate u roku od 30 dana, na osnovu člana 52. OKSK-a i to nakon ispunjenja uslova iz člana 51, stav 1 OKSK u vezi sa članom 53.4 Kodeksa o radu EKK a.d. (...) ovo pravo mu pripada zato što je takvo pravo priznato od strane samog tuženog odlukom 2244 od 10.04.2019. godine i dopunom br. 8261 od 23.08.2019. godine takvo pravo je priznato svim zaposlenima, dok je članom 3 ove odluke priznao i ovoj kategoriji zaposlenih pravo na tri jubilarne plate*“.
37. Podnosilac zahteva dalje navodi da mu je povređeno načelo sprovođenja pravde i jednakosti oružja, koje se tada sastojalo u nemogućnosti delotvornog korišćenja pravnog sredstva u Vrhovnom sudu. Na osnovu toga, podnosilac zahteva navodi da je doveden u nepovoljan položaj u odnosu na tuženog u suprotnosti sa načelom jednakosti oružja, kojim je određeno da svaka strana u postupku mora imati razumnu mogućnost da iznese svoje slučaj pod uslovima koji ga ne dovode u nepovoljan položaj u odnosu na njegovog protivnika.

38. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da redovni sudovi nisu postupili u skladu sa zakonskim odredbama koje regulišu pitanje pravičnog suđenja i primene materijalnog prava prilikom donošenja presude Apelacionog suda i Vrhovnog suda, zbog čega nečinjenjem Vrhovnog suda, isti smatra da nije dobio konačan odgovor od Vrhovnog suda u vezi sa meritumom njegovog slučaja.
39. Štaviše, podnosilac zahteva navodi da su Vrhovni sud i Apelacioni sud donosili odluke u potpuno sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima, kao što su njegove, prihvatajući tužbene zahteve radnika tuženog EKK-a, stoga podnosilac zahteva navodi da je stavljen u nejednak položaj pred zakonom. Podnosilac zahteva dalje argumentuje da član 31. Ustava ističe da se svakome garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

Navodi o povredi članova 3, 24, 32, 54 i 102. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP-a

40. Što se tiče navoda o povredi članova 3 i 24. Ustava, podnosilac zahteva navodi da je bio diskriminisan u smislu tih članova Ustava, uz obrazloženje da je stavljen u nejednak položaj u odnosu na druge tužioce kojima je tužbeni zahtev prihvaćen u sličnim uslovima.
41. Što se tiče navoda o povredi člana 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP-a, podnosilac zahteva dalje smatra da je upravo zbog odbijanja Vrhovnog suda da meritorno razmotri njegov slučaj, on lišen svog prava na delotvorno pravno sredstvo protiv osporene sudske odluke garantovanog članom 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP-a.
42. Istovremeno, podnosilac zahteva navodi da su ga redovni sudovi sprečili u sudskoj zaštiti prava zagaranovanih članom 54. Ustava u slučaju povrede ili uskraćivanja bilo kog prava Ustavom ili zakonom.
43. Podnosilac zahteva takođe navodi da su redovni sudovi povredili i član 102. Ustava, jer nisu postupali i odlučili na osnovu primenjivog zakona, kao što je propisano Ustavom.
44. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da **(i)** usvoji zahtev, i **(ii)** ukine presudu [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine, vraćajući slučaj na preispitivanje i presuđivanje Vrhovnom sudu.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 3
[Jednakost pred zakonom]

“1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika”.

Član 24

[Jednakost pred zakonom]

„1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene“.

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *„Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih. [...]"*

Član 54

[Sudska zaštita prava]

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno“.

Član 102

[Opšta načela sudskog sistema]

„1. Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.

2. Sudska vlast je jedinstvena, nezavisna, pravična, apolitična i nepristrasna, i obezbeđuje jednak pristup sudovima.

3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.

4. Sudije trebaju biti nezavisne i nepristrasne pri obavljanju svojih dužnosti.

5. Garantuje se pravo na sudsku odluku, osim ako je zakonom drugačije određeno. Pravo korišćenja vanrednih pravnih mera, je regulisano zakonom. Zakonom se može odobriti pravo na neposredno podnošenje predmeta Vrhovnom sudu, i u takvim slučajevima nema pravo na žalbu“.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]"

Član 13
(Pravo na delotvorni pravni lek)

„Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti“.

Zakon o radu br. 03/L-212

Član 87
(Rok zastarevanja)

„Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva“.

Član 90
(Kolektivni ugovor [...])

„4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine“.

Zakon o obligacionim odnosima br. 04/L-077

Član 357
(Potraživanje naknade štete)

„1. Potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri (3) godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo“.

[...]

OPŠTI KOLEKTIVNI SPORAZUM KOSOVA (na snazi od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine)

Član 52
Jubilarne nagrade

- „1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:*
- 1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;*
 - 1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;*
 - 1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.*
- 2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.*
- 3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava“.*

PRAVNO MIŠLJENJE ZA JUBILARNU NAGRADU Vrhovnog suda u vezi sa primenljivim zakonom, opštim kolektivnim sporazumom i sektorskim ugovorima, kao i uslovima za sticanje prava na jubilarnu nagradu od 27. februara 2023. godine

Primenljivi sporazum/ugovori:

„II. Opšti kolektivni sporazum Kosova zaključen 18.03.2014. godine, i potpisan od strane Organizacije poslodavaca (Privredna komora Kosova i Kosovska poslovna alijansa), Organizacije zaposlenih (Unija nezavisnih sindikata Kosova), kao i Vlada Republike Kosova, (Ministarstvo rada i socijalnog staranja), (u daljem tekstu: Opšti kolektivni sporazum Kosova) primenjuje se u vremenskom periodu od 01.01.2015 do 31.12.2017. g.
[...]"

Uslovi za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu:

VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca.
[...]"

Obrazloženje pravnog mišljenja

Vrhovni sud Kosova je u svojoj sudskoj praksi tokom ocenjivanja zakonitosti odluka nižestepenih sudova konstatovao nejedinstvenu praksu po pitanju zahteva za jubilarnu nagradu. Nejedinstvena praksa nižestepenih sudova odnosi se uglavnom na vremenski period u kome se opšti kolektivni sporazum i sektorski ugovori moraju primenjivati, kao i na uslove za sticanje prava na jubilarnu nagradu.

Obrazloženje tačke VI (šest) pravnog mišljenja

U praksi se predstavlja kao dilema, da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina, treba li da se navrši u vreme kada se ovaj sporazum primenjuje kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca. U sudskoj praksi se sreću različita tumačenja, ocene i načini odlučivanja o tome koji uslovi treba biti ispunjeni da bi se steklo pravo na jubilarnu nagradu.

Stav Vrhovnog suda Kosova je da: zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova ima pravo na jubilarnu nagradu kako je određeno članom 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navrši u vreme primene ovog sporazuma kao u tački II ovog pravnog mišljenja i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina mora biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca, iz razloga što je članom 52 stav 1 ovog sporazuma određeno da: "Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to: a) za 10 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti jedne njegove mesečne zarade; b) za 20 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti dve njegove mesečne zarade i c) za 30 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti tri njegove mesečne zarade". Iz tumačenja člana 52 stav 1 ovog sporazuma jasno proizilazi da bi ostvario pravo na jubilarnu nagradu zaposleni treba da ispunjava uslove iz tačke II i VI ovog pravnog mišljenja".

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
46. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

47. Sud dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48, i 49. Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

*„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

Član 48 (Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49 (Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

i) Što se tiče navoda podnosioca iz zahteva KI 130/23 “da je zahtev KI 87/22 podnet u zakonskom roku”

48. U konkretnom slučaju, Sud, pre nego što nastavi sa daljim postupkom u vezi sa ovim zahtevom, mora da razmotri osnovanost navoda podnosioca zahteva u kojima on tvrdi da je došlo do tehničkog propusta prilikom računanja rokova u vezi sa njegovim prethodnim zahtev u slučaju KI87/22 te da je usled tehničkog propusta Ustavni sud na osnovu člana 49. Zakona i pravilom 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) tačka (1) (c) Poslovnika o radu br. 01/2018, proglasio neprihvatljivim.
49. Konkretnije, podnosilac zahteva navodi da je njegov zahtev KI 87/22 u vreme kada je podnet Sudu ispunjavao sve uslove propisane pravilom 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) tačka (1) (c) Poslovnika o radu br. 01/2018, i shodno tome, isti treba da se smatra kao zahtev koji je podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

50. U tom smislu, Sud se vraća na sadržaj pravila 34 [Kriterijumi prihvatljivosti] tačka (1) (c) Poslovnika o radu br. 01/2023, jer je ovo pravilo u trenutku razmatranja ovog zahteva zamenilo pravilo 39 Poslovnika, a u kome se propisuje da:

*“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:
[...]*

(c) Ako je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva;”

51. Povezujući napred navedeno pravilo 34 stav (1) (c) Poslovnika o radu br. 01/2023 sa okolnostima konkretnog slučaja u pogledu rokova za prijem presude [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine, kao i sa datumom podnošenja zahteva KI87/22, Sud primećuje sledeće: (i) podnosilac zahteva je primio presudu [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda 16. februara 2022. godine, što u smislu tumačenja roka propisanog članom 49. Zakona i pravilom 34 stav (1) (c) Poslovnika o radu br. 01/2023, znači da se zahtev može podneti Sudu 16. juna 2022. godine.
52. Upravo sa tim u vezi Sud u spisima predmeta nalazi da je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev preko pošte 16. juna 2022. godine, tačno poslednjeg dana roka za podnošenje zahteva, računajući od dana kada je podnosilac zahteva primio presudu [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine. Ovo se dokazuje i potvrdom o prijemu koju je podnosilac zahteva priložio spisima predmeta u zahtevu KI 130/23.
53. Na osnovu napred navedenog, Sud podseća na pravilo 25 stav 1 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika, koje propisuje: „1. (...) *Zahtev se može podneti lično u Sudu u toku redovnog radnog vremena ili putem poste ili sredstava elektronske komunikacije. (...)*“, stoga, u slučaju podnosioca zahteva, gde je poslednje navedeni podneo zahtev preko pošte, Sud uzima u obzir dan kada je podnosilac podneo zahtev preko pošte, a taj datum je 16. jun 2022. godine, te će se shodno tome smatrati kao zahtev koji je podnet u roku utvrđenom članom 49. Zakona.
54. Kao rezultat toga, Sud zaključuje da je navod podnosioca iz zahteva KI 130/23, u vezi sa navodom „*da je zahtev KI 87/22 podnet u zakonskom roku*“, osnovan, i shodno tome, Sud će dalje razmotriti ispunjenost drugih procesnih uslova u vezi sa zahtevom podnosioca da bi utvrdio da li se zahtev može razmatrati u suštinskom smislu u vezi sa navodnim povredama Ustava i EKLJP-a. [*Sanija Bajrami*](#)
55. Međutim, pre nego što to učini, Sud smatra potrebnim da konstatuje da je, zbog specifičnosti načina podnošenja zahteva KI 87/22, prilikom ocene ispunjenosti procesnih uslova podnetog zahteva u pogledu roka podnošenja učinjen tehnički propust u pogledu računanja roka, jer nije utvrđena okolnost da je zahtev podnet putem pošte te je usled tehničkog propusta u računanju utvrđeno da je zahtev van vremenskog roka. Stoga Sud zaključuje da je zahtev KI 87/22 podnet unutar vremenskog roka od 4 meseca .
56. Dalje, što se tiče ispunjenosti drugih navedenih uslova, Sud ocenjuje da je: (i) podnosilac zahteva ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; (ii) on osporava ustavnost presude [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine; (iii) iscrpeo je sva pravna sredstva na raspolaganju prema članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona; (iv) naglasio je prava zagarantovana Ustavom za koja navodi da su povređena u skladu sa uslovima člana 48. Zakona; i (v) podneo je zahtev u roku od 4 (četiri) meseca propisanom članom 49. Zakona.

57. Sud se takođe poziva na pravilo 34 (2) Poslovnika o radu br. 01/2023, koje propisuje:
- „(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju“.*
58. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.
59. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Kemmachev protiv Francuske](#), zahtev br. [17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Litvanije](#), zahtev br. [71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), zahtev br. [4241/03](#), kategorija (iii)).

ii) Ocena ustavnosti presude [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine

60. U cilju ocene prihvatljivosti zahteva KI 130/23, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
61. Vraćajući se na konkretne navode podnosioca zahteva, koji u stvari predstavljaju bitne navode iz zahteva KI87/22, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva smatra da je do povrede prava zagarantovanih članovima 3, 24, 31, 32, 54. i 102. Ustava i članovima 6. i 13. EKLJP-a, došlo zato što je Vrhovni sud odbio zahtev za reviziju koji je izjavio podnosilac zahteva i shodno tome njegovi navodi nisu razmotreni u meritumu.

Navod o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

62. S tim u vezi, podnosilac zahteva kao svoj glavni navod iznosi činjenicu da je Vrhovni sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i da je pogrešno primenio materijalno pravo u momentu kada je poslednje navedeni odbio njegov zahtev za reviziju, uz obrazloženje da vrednost predmeta spora u slučaju podnosioca zahteva nije premašila iznos od 3000 €, uvek pozivajući se na član 211, stav 2 ZPP-a. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe: „Vrhovni sud je pogrešno ocenio da se ne bavimo sporom preko vrednosti od 3000 evra i da u ovom sporu nije dozvoljena revizija, a to zato što odluka Ustavnog suda KI 143/21, slučaj *Avdyla Bajgore protiv EKK-a*, u članovima 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 i 77 pojašnjava, da se pozivajući se na reviziju, vrednost spora utvrđuje u zavisnosti od podnete revizije, gde vrednost spora ne uključuje samo traženu vrednost, već vrednost predmeta spora mora uzeti u obzir ukupnu štetu koja se

podnosiocu može naneti u sudskom postupku, a ne samo vrednost tužbenog zahteva, i vrednost traženih troškova, koji u ovom slučaju premašuju iznos od 3000 evra, a to zato što je tužilac, pored vrednosti od 2972,73 evra, tražio i iznos od 735,00 evra na ime troškova, što ukupno prelazi iznos od 3000 evra koji je propisan odredbom člana 211.2 ZPP-a“.

63. Međutim, Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu navodi da su i Osnovni sud i Apelacioni sud u svojim presudama pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno primenili materijalno pravo. Ova navodna pogrešna primena materijalnog prava se ogleda u primeni Zakona o radu, Zakona o obligacionim odnosima i Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova od strane Osnovnog suda i Apelacionog suda.
64. Imajući to u vidu, Sud ističe da se navodi o povredi ustavnih prava podnosioca zahteva odnose na način na koji su redovni sudovi utvrdili činjenično stanje i primenili materijalno pravo kada su odlučivali o ostvarivanju prava na jubilarne nagrade koje podnosilac zahteva smatra da mu pripadaju. Sud podseća da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može da ocenjuje same činjenice koje su dovele dotle redovni sud da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi delovao kao sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo zanemarivanjem ograničenja utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u tom kontekstu, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference u njemu, a vidi i slučajeve Suda: [KI145/20](#), podnositeljka zahteva: [Hafize Gashi](#), rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 34, [KI49/19](#), podnosilac zahteva: [Limak Kosovo International Airport J.S.C. “Adem Jashari”](#), rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 48.
65. Sud međutim ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda utvrđuju okolnosti pod kojima treba napraviti izuzetak od ovog stava. Kao što je gore naglašeno, dok redovni sudovi imaju primarnu dužnost da rešavaju probleme oko tumačenja važećeg zakona, uloga Suda je da osigura ili verifikuje da efekti tog tumačenja budu u skladu sa Ustavom i EKLJP-om (vidi, slučaj ESLJP-a: [Miragall Escolano i drugi protiv Španije](#), presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39; vidi i slučaj Suda: [KI154/17 i KI05/18](#), podnosilac zahteva: [Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću “BARBAS”](#), rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 64). U principu, takav izuzetak se odnosi na slučajeve za koje se ispostavi da su očigledno proizvoljni, uključujući i one u kojima je sud „očigledno pogrešno primenio zakon“ u konkretnom slučaju i koji su mogli dovesti do „proizvoljnih“ ili „očigledno neobrazloženih“ zaključaka za podnosioca zahteva.
66. Vraćajući se na konkretan slučaj podnosioca zahteva, Sud će dalje razmotriti način na koji su Osnovni sud i Apelacioni sud, u vezi sa zahtevom podnosioca za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu, i Vrhovni sud, u vezi sa odbijanjem zahteva za reviziju koji je podneo podnosilac zahteva, primenili materijalno pravo prilikom odlučivanja o sudskim odlukama koje osporava podnosilac zahteva.
67. Sud utvrđuje da je tužbeni zahtev podnosioca za isplatu tri jubilarne nagrade odbijen presudom [C. br. 1136/19] Osnovnog suda, nakon što je isti utvrdio: „Tužilac je tužbu za jubilarnu nagradu podneo nakon isteka sprovođenja Opšteg kolektivnog sporazuma, koji je stupio na snagu 01.01.2015. godine, dok se sprovodio do 31.12.2017. godine, stoga, isti nije više na snazi i ne proizvodi pravno dejstvo“.
68. Apelacioni sud je takođe, u žalbenom postupku, u cilju razmatranja činjenica i pravilne primene materijalnog prava, otišao korak dalje od Osnovnog suda, dajući

obrazloženja koja jasno opravdavaju zaključak Apelacionog suda u vezi sa pravima podnosioca zahteva.

69. Tačnije, prvo što je Apelacioni sud uradio u postupku razmatranja zahteva podnosioca jeste utvrđivanje da je pravo za traženje jubilarne nagrade propisano na osnovu člana 87. Zakona o radu, koji propisuje: „Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva“, i u tom pogledu, Apelacioni sud je ocenio: „(...) na osnovu činjeničnog stanja tužilac je navršio 30 godina radnog staža 2011. godine, međutim, tada nije bio na snazi Opšti kolektivni sporazum Kosova, i shodno tome, pravo na zahtev u materijalnom smislu na naknadu tih plata je nastalo u trenutku kada je tužilac navršio 30 godina radnog staža, ali je dan podnošenja zahteva vreme kada je Opšti kolektivni sporazum Kosova stupio na snagu, odnosno od 01.01.2015. godine, tako da bi rok za podnošenje zahteva bio u roku od tri godine, što znači do 31.12.2017. godine“.
70. Sud ocenjuje da je ovakav stav Apelacionog suda važan i to zbog toga što se na osnovu sadržaja kolektivnog sporazuma može primetiti sledeće, kada je potpisan kolektivni sporazum postojao je vremenski period u kome su strane mogle da ostvare njihova prava. Taj vremenski period važenja kolektivnog sporazuma je imao datum početka njegovog sprovođenja i datum kada prestaje da se sprovodi. U tom periodu njegovog sprovođenja, strane su mogle da ostvare svoja prava propisana članom 52. Kolektivnog sporazuma.
71. U tom smislu, Apelacioni sud se poziva i na član 357, stav 1 Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO), koji propisuje: „Potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri (3) godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo“, istovremeno napominjući da i prema ZOO-u podnošenje tužbe od strane podnosioca zahteva 15. aprila 2019. godine ima isti rezultat zastarelosti.
72. Shodno tome, proizilazi da je: (i) podnosilac zahteva mogao da ostvari svoj zahtev za isplatu jubilarnih nagrada po ovom osnovu u periodu od 01. januara 2015. godine i da mu je ovo pravo pripadalo u skladu sa članom 87. Zakona o radu na 3 godine, odnosno do 31. decembra 2017. godine kada je prestao da važi kolektivni sporazum; (ii) sa stanovišta primene člana 357, stav 1, stupanjem na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, od 1. januara 2015. godine podnosiocu zahteva je dato pravo da podnese svoj zahtev u roku od 3 godine, a da prema mišljenju Apelacionog suda on to nije uradio.
73. S obzirom na gore navedeno, Sud ocenjuje da su osporenim presudama Apelacionog suda i Osnovnog suda jasno definisani pravni osnov i članovi relevantnih zakona na kojima je mogao da ostvari svoje pravo, i jasno su naveli i obrazložili razloge zašto je njegov zahtev bio neosnovan. Stoga, Sud ocenjuje da zaključak Apelacionog suda i Osnovnog suda o utvrđivanju činjeničnog stanja i primeni materijalnog prava nije proizvoljan, što podnosilac ističe u zahtevu.
74. Međutim, Vrhovni sud je prilikom razmatranja dozvoljenosti podnošenja revizije od strane podnosioca zahteva, na osnovu člana 211, stav 2 ZPP-a, utvrdio da revizija podnosioca zahteva nije dozvoljena, jer je na osnovu spisa predmeta zaključeno da je vrednost spora (naknada jubilarnih plata) iznosila 2.972,73 €, dok je prema gore navedenom članu, revizija dozvoljena samo ako vrednost spora prelazi iznos od 3.000 €.
75. Sud primećuje na osnovu rešenja [Rev. br. 575/2021] Vrhovnog suda od 10. januara 2022. godine, što je glavna predmetna stvar koju je podnosilac zahteva izneo pred

Ustavnim sudom, da se Vrhovni sud nije upustio u razmatranje merituma u slučaju podnosioca zahteva, jer je procesno na osnovu ZPP-a ocenio da zahtev za reviziju nije dozvoljen. Sud smatra da je ovakav zaključak Vrhovnog suda u potpunosti opravdan, zato što je članom 211, stav 2 ZPP-a jasno propisana dozvoljenost podnošenja zahteva za reviziju, uvek na osnovu vrednosti spora koja se mora ispuniti da bi se takav zahtev prihvatio, što bi zatim omogućilo da se predmet razmotri u meritumu.

76. Pored toga, Sud primećuje da se u navodima podnosioca zahteva, isti poziva na sudsku praksu Ustavnog suda, citirajući slučaj KI143/21, gde se ističe: „(...) odluka Ustavnog suda KI 143/21, slučaj Avdyla Bajgore protiv EKK-a, u članovima 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 i 77 pojašnjava, da se pozivajući se na reviziju, vrednost spora ne uključuje samo traženu vrednost, već vrednost predmeta spora mora uzeti u obzir ukupnu štetu koja se podnosiocu može naneti u sudskom postupku, a ne samo vrednost tužbenog zahteva, i vrednost traženih troškova, koji u ovom slučaju premašuju iznos od 3000 evra, a to zato što je tužilac, pored vrednosti od 2972,73 evra, tražio i iznos od 735,00 evra na ime troškova, što ukupno prelazi iznos od 3000 evra koji je propisan odredbom člana 211, stav 2 ZPP-a“.
77. Međutim Sud podseća da je u slučaju KI143/21, sa podnosiocem zahteva Abdyl Bajgora, on doneo presudu u kojoj je utvrdio povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. Okolnosti ovog slučaja su se odnosile na zahtev podnosioca da mu se na ime tri jubilarne plate nadoknadi iznos od 2.739,00 € i na ime razlike u pratećim platama penzije iznos od 547,80 €, pošto je isti smatrao da mu pripadaju na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova nakon što je navršio više od 40 godina radnog staža u EKK-u.
78. Kao što je gore navedeno, u okolnostima napred navedenog slučaja, Vrhovni sud je odbio zahtev za reviziju koji je podneo podnosilac zahteva, sa obrazloženjem da se vrednost spora sastoji od zahteva za tri plate za jubilarnu nagradu u iznosu od 2739,00 €, a nije uzeo u obzir iznos od 547,80 € na ime razlike u pratećim platama penzije, pa je smatrao da revizija u ovom slučaju nije dozvoljena, jer nije prešla vrednost spora od 3000 €, kako je propisano članom 211, stav 2 ZPP-a.
79. Međutim, u situaciji gore navedenog slučaja, Sud primećuje da je i prilikom usvajanja tužbenog zahteva podnosioca od strane Osnovnog suda, a zatim i prilikom odbijanja tužbenog zahteva od strane Apelacionog suda, Sud utvrdio da su obe ove instance u suštini ocenile iznos od 3.286,80 € (nagrada za tri jubilarne plate u iznosu od 2.739,00 € i razlika u pratećim platama penzije od 547,80 €) kao ukupnu vrednost predmeta spora. Stoga je Sud u ovom slučaju ocenio da su zaključci Vrhovnog suda o odbijanju, kao nedozvoljenog, zahteva za reviziju, bili jasno i očigledno proizvoljni, što je za posledicu imalo nemogućnost ostvarivanja prava podnosioca zahteva na „pristup sudu“ i shodno tome u uskraćivanju prava na delotvorno pravno sredstvo i sudsku zaštitu drugih prava.
80. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud, nakon uporedne analize sa slučajem na koji se poziva podnosilac zahteva, utvrđuje da je stvarna vrednost predmeta spora u slučaju podnosioca samo zahtev za jubilarnu nagradu na ime tri jubilarne plate u iznosu od 2972,73 €, što je od početka sudskog postupka tražio tužbenim zahtevom, te da nema zahteva za naknadu nekog drugog iznosa na ime nekog prava (kao što je zahtev za isplatu razlike u plati u iznosu od 547,80 € u slučaju KI143/21), ili bilo koje druge činjenične okolnosti koja bi navela Sud da zaključi drugačije.

81. Uzimajući u obzir sve gore navedeno, Sud utvrđuje da čak ni u obrazloženju presude Vrhovnog suda nije bilo pogrešne primene materijalnog prava u odnosu na pravo podnosioca zahteva da podnese zahtev za reviziju.
82. Shodno tome, Sud ocenjuje da u konkretnom sudskom postupku u Osnovnom sudu, Apelacionom sudu i Vrhovnom sudu nije bilo povređeno pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje, propisano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, te stoga smatra ove navode neosnovanim.

Navod o povredi članova 3. i 24. Ustava

83. Sud dalje utvrđuje da podnosilac zahteva navodi i povredu članova 3. i 24. Ustava i ističe: „*Apelacioni sud i Vrhovni sud su odlučivali o sličnim slučajevima kao što je slučaj tužioca, tako što su ih usvajali, čime su redovni sudovi stvorili različite stavove o sličnim slučajevima kao što je slučaj podnosioca ovog zahteva i time stvorili pravnu nesigurnost, stoga, čak i u ovom smislu, tužioca su postavi u nejednak položaj pred zakonom (...)*“.
84. U suštini, iz navoda proizilazi da podnosilac zahteva smatra da mu je povređeno pravo na zabranu diskriminacije iz člana 24. Ustava u pogledu prava na pravično suđenje. S tim u vezi, Sud podseća da diskriminacija postoji ako rezultira različitim tretmanom pojedinaca u sličnim situacijama i ako to postupanje nema objektivno ili razumno opravdanje. Da bi bilo opravdano, tretman mora imati legitiman cilj i mora postojati razumna veza proporcionalnosti između upotrebljenih sredstava i cilja koji treba da se postigne (vidi, presudu ESLJP-a: *Marckx protiv Belgije*, zahtev br. 6833/74, od 13. juna 1976. godine, stav 33). Stoga je potrebno u svakom konkretnom slučaju utvrditi da li je podnosilac zahteva tretiran drugačije od drugih u istim ili sličnim situacijama.
85. Stoga, Sud primećuje da podnosilac zahteva navode o diskriminaciji povezuje sa različitim stavovima Osnovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog suda u postupku odlučivanja u sličnim situacijama. Međutim, imajući u vidu zaključke Suda u vezi sa pravom na pravično suđenje iz prethodnih tačaka ove odluke, prema kojima su razlozi osporenih odluka jasni i logični i da u njima nema elemenata koji ukazuju na to da je ocena činjenica u konkretnom slučaju zloupotrebljena na štetu podnosioca zahteva, a primena materijalnog i procesnog prava nije proizvoljna, smatra da su navodi podnosioca zahteva o povredi člana 24. Ustava u pogledu prava na pravično suđenje neosnovani.
86. Međutim, pored toga, Sud smatra da je u ovom delu odluke važno da se istakne da je 27. februara 2023. godine, Vrhovni sud doneo pravno mišljenje u vezi sa „*uslovima za sticanje prava na jubilarnu nagradu iz Kolektivnog sporazuma*“.
87. Sud, nakon razmatranja pravnog mišljenja Vrhovnog suda, smatra da isto daje potpuni pregled i rešava mnoga pitanja koja su bila u nadležnosti redovnih sudova u vezi sa ostvarivanjem prava iz kolektivnog sporazuma. Sud takođe utvrđuje da je Vrhovni sud u svom pravnom mišljenju naveo: „*U svojoj sudskoj praksi tokom ocenjivanja zakonitosti odluka nižestepenih sudova je konstatovao nejedinstvenu praksu po pitanju zahteva za jubilarnu nagradu. Nejedinstvena praksa nižestepenih sudova odnosi se uglavnom na vremenski period u kome se opšti kolektivni sporazum i sektorski ugovori moraju primenjivati, kao i na uslove za sticanje prava na jubilarnu nagradu*“.
88. Sud smatra da član 27. Zakona o sudovima predviđa nadležnost Vrhovnog suda Kosova da daje pravno mišljenje u slučajevima kada se primećuje nejedinstvena

praksa primene zakona od strane redovnih sudova, ili osporavanje primene i tumačenje zakonskih odredbi, sa ciljem dobijanja principijelnih stavova, mišljenja i pravnih uputstava koja promovišu jedinstvenu primenu zakona na teritoriji Kosova.

89. Sud mora naglasiti da ovo pravno mišljenje Vrhovnog suda nema direktnog uticaja na ishod ovog zahteva podnosioca iz razloga koje je Sud već istakao u delovima rešenja kada je ocenjivao osnovanost navoda podnosioca zahteva u odnosu na presude Apelacionog suda i Vrhovnog suda.

Navod o povredi člana 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP-a

90. Što se tiče navoda o povredi člana 13. EKLJP-a, podnosilac zahteva ističe da je povređeno načelo jednakosti oružja, jer je stavljen u nepovoljan položaj u odnosu na tuženog, jer nije pravilno sprovedeno materijalno pravo prilikom donošenja odluke u pogledu delotvornog pravnog sredstva.
91. Na osnovu ovog navoda podnosioca zahteva, Sud utvrđuje da se u sadržajnom smislu ovaj navod u suštini odnosi na pravično suđenje i diskriminaciju, što je Sud već analizirao u prethodnim delovima ovog rešenja, dok što se tiče dela navoda o delotvornom pravnom sredstvu, za Sud je više nego očigledno da je podnosilac zahteva tokom sudskog postupka imao na raspolaganju pravna sredstva koja je koristio za ostvarivanje svojih prava.
92. Stoga, Sud takođe utvrđuje ovaj navod podnosioca zahteva kao neosnovan.

Navodi o povredi članova 54. i 102. Ustava

93. Sud u zahtevu takođe primećuje da podnosilac zahteva navodi povredu članova 54. i 102. Ustava, ali ih ni na koji način ne opravdava u samom zahtevu, te se stoga Sud neće dalje baviti njima.

Zaključak

94. Stoga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagarrantovana članovima 3, 24, 31, 32, 54 i 102. Ustava i članovima 6. i 13. EKLJP-a navodi koji se kvalifikuju kao (iii) „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ navodi. Stoga, zahtev treba da se proglasi neprihvatljiv u celosti, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 34 (2) Poslovnika, na sednici održanoj 18.januara 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani